

ዎዕሮ ኤርትራ፡ ወ/ሮ ጉዐይ

ብ' ደብረ

ቀዳማይ ክፋል

ኣብ ፍራንክፈርት ጀርመን፡ ሓደ ኣገዳሲ ዝኾነ ናይ ደለይቲ ፍትሕ ናይ ይኣክል ኣኼባ ነይሩ። ኣብ'ዚ ኣኼባ እዚ ሓንቲ ወ/ሮ ጉዐይ ትበሃል ኤርትራዊት ኣደ ተሳቲፋ ነይራ። ወይዘሮ ጉዐይ፡ ምዕሩግ ክዳን ሃገር ሽፎን ምስ ነጻልኡ ተኸዲና ርእሳ ብወርቂ ተሰላሊጣ ነበረት። ኣብቲ ዘለዎ ግርማ ሞጎስ ተወሳኺ ግርማ ከኣ ኣልበሳ። ኣብ መድረኽ ወጺኦ ናይ ይኣክል መልእኽቲ ኣብ ዘመሓላለፈትሉ እዋን፡ እተን ካብ ኣፏ ይወጹ ዝነበሩ ቃላት ሓሲባ ተዳልዖ ዘይኮነስ ትዛረቦም ዝነበሩ ቃላት ካብ ማዕመቕ ልቧ ዝፈልፈሉ፡ ፈንጢሖም ዝወጹ 'ዮም ነይሮም። እቶም ቃላት፡ ቅንዕነት፣ ሓይልን፣ ገርህነቷን የንጸባርቁ ነበሩ። ከምኡ ስለዝነበሩ ከኣ ይመስለኒ ናይ ብዙሓት ሰባት ቀልቢ ኣብ ዩ ቱዩብ ዝሰሓበት። ኣነ ብወገነይ ደጋጊ መ ሰሚዐያ። ደጋጊ መ ክሰምዓ ከለኹ እዛ ናይ ሱዳን **ኑብያን ንግስቲ** ኢሎም ዝሰመይዎ፡ ኣላኣ ሳላሓ ትበሃል፡ ነቲ ኣንጻር ፕረሲደንት ዶማር ኣልበሽር ዝግበር ዝነበረ ለውጢ ትመርሖ ዝነበረት ጻል ኣንስተይቲ እየ ዝዝኸር ዝነበርኩ። ልቦይ ከኣ ብተስፋ ተመልኦ። ንሕናም ደቂሰን ሃልዮን እምበር ኣሽሓት ዎዕሮ ኤርትራውያን ኔራናን ኣለዋናን። ኣብዚ ቃልሲ ብንጥፈት ክቃለሳ ዝጸንሓ ንበዓል ኤልሳ ጭሩም፣ ሰላም ኪዳነ፣ ኣበባ ተስፋገርጊሽ፣ ኣክቲቪስት ሳልዎ ኑር ወ.ዘ.ተ. እንቋዕ ሓጎስክን፡ ሓንቲ ደፋር ሓይል ዎዕሮ ተሓዊሳትክን ክብለን እፈቱ። እቲ ዝነበረ ሃዋሁ ምሉእ ብሙሉእ ክገልጽ ዝኸእል ኣይመስለንን። ወ/ሮ ጉዐይ ንዓኺ ዝገልጽ ክህሎት የብለይን። ግን ከኣ ናይ ዓቅመይ ክፍትን ኢሊ እየ ዝጭሕትር ዘለኹ። ኣይትሓዝለይ።

<https://www.youtube.com/watch?v=cQJAAWZsQGU&t=2s>

ናብ ወ/ሮ ጉዐይ ክምለስ። ብሓንቲ ኢዳ ማይክራፎን በቲ ሓደ ኢዳ ሓንሳእ ወገቧ ደጊፋ፣ ሓንሳእ ናብቲ ሕዝቢ እንዳወናጨፊትን እንዳ ኣመልከተትን፣ ሙሉእ ብሙሉእ ገጹ ናብ ህዝቢ ጌራ፡ **“ኣብ 'ዚ ኣርእያኩም ዘለኹ፣ ኣቦይ ደኣ ኣለዎ ኣንስትኹም።”** ክትብል እየ ብሓይል ቃና ዘለዎ ዘሰንብድ ቃል ዘረበኣ ዝፈለመቶ። ዓይኒ ተሳተፍቲ ብምሉእ ቋሕ ኢሎም ናብኣ ጠሚቶም።

ገሊኦም ከኣ ሚስጢሮም ዘቃለሓትሎም ይመስል ኣፎም ከፊቶም ነበሩ። ድሕሪ ምግራም፣ ምስንባድን ምዕዝምዛምን፣ ጣቂዒት 'ዩ ሲዒቡ። ሰላም ኪዳነ ሓፍ ኮፍ ብዝመስል ምንቅስቃስ ንነዊሕ ጊዜ ኣጣቂዓ። “ኣንስትኹም ኣቦይ ኣለዎ፣ መሓዝትኩም ኣቦይ ኣለዎ፣ የዕርኽትኩም ኣቦይ ኣለዎ፣ ኩሉኹም የዕረኹት ኣለዎኹም። **ብዘይ ሰባይቲ ዝሓደረ ሰብኣይ የለን።**” ክትብል ኢዳ ናብቶም ተኣከብቲ እንዳመልከተት ነቲ ሓቂ ኣርጊጻ ‘ያ ነገራቶም። ብፍላይ ኣንስትኹም ኣቦይ ኣለዎ ትብል ሓረግ፡ ኣስሚራትለን እያ። ኣግራሞት ናይ ተጋባእቲ ብምዕዝምዛም ድምጺ ይስማዕ ነይሩ። ድሕሪኡ ጠርበሽበሽ ጣቕዒት ከኣ ሲዒቡ። ከም እቲ ኣብ እቲ ዩ ትዩብ ዝረኣ ዝነበረ፡ **ምልኣተ ጉባኤ** ተኣከብቲ ምሉእ ኣይነበረን። ከም እቲ ዝድለ ተሳተፍቲ ደቂ ኣንስትዮ ኣይነበራን። ኣብቲ ኣኼባ ዝነበሩ ዝበዝሑ ሰብኡትን መንእሰያት ኣወዳትን እዮም ነይሮም ማለት እዩ። ቀጻላ ሰፍ ዘይብል ዳንጉላ መልእኽቲ እያ ሰው ኣቢላቶ። “ንኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣይትጽረፍዎ። ናቱ ይገብር ኣሎ፡ ስርሑ።” በለት ህድእ ኢላ። ኢሳይያስ ጥፍኣት እንተኮይኑ ስርሑ፡ ነጢፋ፣

ሰላሕ ኢሉ የጥፍእ አሎ። ንሕና ግን ናትና አይገበርናን፣ ደቂስና ጸኒሕናን አሎናን፣ አይነቅሐንናን ወይ ከአ ፈሊጥና አስቂጥና አሎና፣ ዝብል መልእክቲ አመሓላሊፋ። ህዝቢ፡ “አቢይ ነይራ፣ በየን ደአ በሪቃ፣” ዝብል ይመስል ኣብ ነንሕድሕዱ ምጥምማት አትዩ። ሰላም ኪዳነ፣ ፊቲ በሪሁ ፍልቕልቕ ኢላ ብዘይምቁራጽ ተጣቕዕ ነይሯ።

ወ/ሮ ጉዐይ ድሕሪ ባይታኣ ብምግላጽ፡ ህዝቢ ኤርትራ ኣብ ሰለስተ ክፋል ከምተከፋፈለ ገሊጸ። ከምዚ ደቂ አስመራ ዝብልዎ ሓቀኛ ህዝቢ፣ ድጻናጻኖ ህዝብን ጸማም ህዝብን። ጸማም ህዝቢ ፈሊጡ ይኹን ከይፈለጠ ንስርዓት ኢሳይያስ ዝድግፍ፣ ድጻናጻኖ ህዝቢ ከአ ካብትን ካብዝን ዘይብሉ ኣብ ጠልጠል ዘሎ ክኸውን ከሎ እቲ ሓቀኛ ህዝቢ ዝበሃል ከአ ነገራት ብስሩ ዝተረድኦን ሓገር ገዲፉ ዝተሰደን እዩ። ንሳ ኣብ ዝሓለፈ ታሪኻ ኣብቶም ጸማማትን ድጻናጻኖም መደብ እያ አቀሚጣታ። እሷ፡ “ኣነ ንባዕላይ ደጋፊት ኣይነበርኩን፣ ተቃዋሚትም ኣይነበርኩን። መንግስተይ አሚኒ ግን እነብር ነይረ። ንምንታይ ኤርትራዊት እዩ።” ትብል። ኤርትራዊት ብምኃር ዘይቅየር ትማሊ፣ ሎሚን ጽባሕን ሕብንቲ ‘ያ። ኤርትራዊት ብምኃር ስኽፍ ዝብላ ነገር የብላን።

ብዙሕ ህዝቢ ንመንግስቲ ብፍላይ ከአ ኣብ ኢሳይያስ ኣብ መለኮታዊ ደረጃ ዝበጽሐ እምነት ስለዘሕደረ እዩ ነይሩ እቲ ኔጋ። ህዝቢ ከም ወ/ሮ ጉዐይ ብምእማኑ ከም ጸማም ተሓሲቡ። ወ/ሮ ጉዐይ አሚና ኩሉ ሃገራዊ ጉዳያት ንመንግስቲ ገዲፋ ኣብ ናብራኡ አተኪራ ኣብ ምዕባይ ደቃ ተዋፊራ። ከንዲ ፍረ ኣድሪ ትኹን እውን ምጥርጣር ኣይነበራን። ናታ ዝኾነ መንግስቲ ኣብ ዓዲ ከሎ መን ከምዚ ሕጂ ተረኺቡ ዘሎ ሕማቕ ከገብር ኢሉ ክጥርጥር ይኸእል። እቶም መራሕቲ የሕዋትካን ደቅኻን ከመይ ኢሉ ይጠርጠር። “ዝእመንካዮ ኣይጥለምካ” ይብሉ ኣበው። “ከምህዝባይ ኣድሚጸ፣ ዓድ ዓረብ ነይረ። ድሕሪኡ ኣብዚ ኣብ ጀርመን መጺኤ ከአ ኣብ ደቀይ ምዕባይ ነይረ። እንታይ ይስራሕ ኣሎ፣ እንታይ ይግበር ኣሎ፣ ዓዲይ እንታይ ትኸውን ኣላ ኣነ ኣይፈልጥን እየ ነይረ።” እያ ኢላ ገርሂ ልቧ ወ/ሮ ጉዐይ። ከምተጠልመት አረጋጊጸ።

ሕጂ ደአ ብምንታይ ካብ ድቃሳ ተበራብረት፣ ዲሒራ ከምዝገለጸቶ ምምጻእ ዶ/ር ኣብይ ኣብ ኢትዮጵያ ብዙሕ ነገር እዩ አግሂዱ። ምብጽጻሕ ኢሳይያስን ኣብይን ኣብ አስመራን ኣብ ኣዲስ አበባን፡ ኢሳይያስ ኣብ ክለቲኡ ህሞት ደጋጊሙ ኣብ ዝገበሮ መደረ “ኢይክሰርናን፣ ገንዘብና ተመሊሱልና ኣሎ” ዝብል ወ/ሮ ጉዐይ ኣይተቀበለቶን። ካብ ድቃሳ ከአ አበራቢርዋ። ነቲ ዝነበረቶ ህሞት፡ “ሓፍ (ሰፍ) ዘይብል እምኒ ኣብ ርእሳይ ጸኒሕኒ” ክትብል እያ ገሊጻቶ። ማይ ኣብ እምኒ እንተአፍሲስካዮ ወይ ነጢሩ ይምለስ ወይ ከአ ኮለል ኮለል እሉ ብላዕሊ ላዕሊ እዩ ዝፈሰስ እምበር ኣብ’ቲ ውሽጢ እምኒ ዘሪቁ ኣያትን’ዩ። ወ/ሮ ጉዐይ ሽዑ እቲ ዝሓለፈ እዋን ዝነበረ ሃሞሁ ቧዕ ኢሉ ግልጺ ኮይኑ ተራኢዋ። ምስምስ ዶባዊ ውግዕ ሓሶት ምኃኑ በሪሁላ።

ብምስምስ ውግእ ከምኡ እውን ካብኡ ብዝቀጸለ ኣይ ሰላም ኣይ ኩናት ሃሞሁ፡ ዝሃለቀ ሰብ፣ ዝተመዘበለ ህዝቢ፣ ዝጠፍአ ንብረት፣ ዝዓነወ ትሕተ ቅርጺ፣ ዝለመስ ዓቕሚ ሰብ እንዳሃልወ እዚ ብከመይ ተረሲዑ ‘ዩ፡ ኢሳይያስ ዓው ኢሉ “ኣብ ዝሓለፈ 25 ዓመታት ዋላ ሓንቲ ኢይክሰርና” ክብል ደረቱ ገቲሩ መዲሩ፣ ከመይ ኢሉ ነፍሱ ንርሉ፣ እቲ መልእክቲ ብግልጺ ንኢትዮጵያውያን “ናይ እንቋዕ ሓጎስኩም” መልእክቲ እዩ ነይሩ። ከም ዘረባ ኢሳይያስ ኤርትራ ኣብዘን ዝሓለፉ 25 ዓመታት ነብሳ ክትኸላኸል ኣብዘይትኸእለሉ ደረጃ ኣብጸሒያ ኣለኹ’ሞ፡ “ሃየ ዶ/ር ኣብይ ዝተረፈ ዕማም ናባኹም ገዲፊዮ ኣለኹ።” ዝብል ነይሩ።

ንምኃኑ ንወ/ሮ ጉዐይ እንታይ ዓይነት እምኒ እዩ ጸቂጥዎ ነይሩ፣ ክሕደት ኢሳይያስ መፈረካከሲ ማሳ ኮይንዎ። ሓሲባቶ ዘይትፈልጥ ክሕደት ኢሳይያስ ካብ ዝነበረቶ ድቃስ አበራቢርዋ። ነቲ ኣብ ርእሲ ወ/ሮ ጉዐይ ዝጸንሐ ዝፈረካከስ ዓቢ ሰፍ ዘይብል ማሳ የድልየካ። እቲ ክሕደት ማሳ ኮይኑ ኣብ ርእሳ ዝጸንሐ ዓቢ እምኒ ፈረካከሲላ። ሰብ ብፍላይ ከአ ሰዋኣት ካብ ገንዘብ ፎኪሶም ሪኣቶ። ገንዘብ ሊዕሊ ኤርትራዊ ከቢሩ። እቲ ገንዘብሲ ተመሊሱ እቶም ሰዋኣት ከ፣ እቶም ኣፈቀዶ በረኻ ንቡር ቀብሪ ዘይረኸቡን ድራር ባሕሪ ዝኾኑ ኤርትራዊያን ከ፣ እዚ ክሕደት ንወ/ሮ ጉዐይ ኣይተዋሓላን። ከም ዋዕሮ ነብሪ ኣንጢሩ አተሲእዎ። ሰዋኣት የሕዋተይ ንቅድሚት፡ ንብረት ባዕሉ ይፈልጥ ኢላ ነዲራ ተሲኣ።

ካልኣይ ክፋል ይቅጽል